

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

JURI NUMMELIN

ÄLÄ SOITA SINIVUOKOILLE, JOE NOVAK

Outoa huminaa, Joe Novak

Juri Nummelin

Outoa huminaa, Joe Novak

Kustantamo Helmivyö

Turku 2023

Juri Nummelin: *Outoa huminaa, Joe Novak*

Ilmestynyt aiemmin Verikoirakirjojen julkaisemana 2009

Kansikuva: Henri Joela, layout: J. T. Lindroos

ISBN 978-952-7469-26-2

Painopaikka: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Lukijalle

Kirjoitin useita novelleja losangelesilaisesta yksityisetsivästä Joe Novakista 1980-luvun lopulta alkaen. Kun perustin Isku-jännärilehden vuonna 2004, julkaisin siinä novellejani editoituna, ja lisäksi kirjoitin uusia (novelleista tuli oma kirjansa vuonna 2012). Vuonna 2008 tai 2009 sain päähäni kirjoittaa Novakista myös romanin. En enää muista kunnolla, miten hahmottelin tarinan lähtökohtia, mutta tarkoitus oli joka tapauksessa tehdä lyhyt ja tiivis teksti, kuin jokin vanhan Ace Double -pokkarin toinen puoli. Tarinasta joka tapauksessa tuli ufoaiheinen, ja siinä Joe Novak törmää outoon kulttiin, jota johtaa J. Harless Moosher -niminen miljonääri. (Muistelen ottaneeni nimen W. C. Fieldsin elokuvasta, mutta en löydä tälle enää vahvistusta.)

Kirjoitin tekstiä päivittäin 2 000 sanan verran sitä juurikaan etukäteen suunnittelematta. Joinain päivinä 2 000 sanan rupeama tuli täyteen hyvin nopeasti, alle tunnissa. Muistan yhden rupeaman kirjoittaneeni äitini sohvalla, kun olimme perheen kanssa kyläilemässä. Kun lopullisessa tekstissä on reilut 18 000 sanaa, voi

laskea, että olen kirjoittanut pienoisromaanin mittaisen tekstin yhdeksässä tai kymmenessä päivässä.

Kirjoittamistapa johti siihen, etten enää itsenkään tajunnut, mitä tarinassa tapahtui tai tulisi tapahtumaan, joten se vie lopussa umpikujaan. Novak ostetaan ja ilomielin hän lopettaa jutun tutkimisen kesken, koska ei tajua, mitä voisi seuraavaksi tehdä; en tiedä toista yksityisetsiväromaania, jossa näin tapahtuu. Olen jälkeinpäin kuvaillut tarinaa Carter Brownin ja David Lynchin yhdistelmäksi, ja sellaisena se nimenomaan pitää lukeakin eikä odottaa pitävää juonta ja järkevää sulkeumaa. Tässä se eroaa tavanomaisemmasta *Älä soita sinivuokoille*, *Joe Novak* -kirjasta, joka on tämän pokkarin kääntöpuolena.

Julkaisin vuonna 2009 *Outoa huminaa*, *Joe Novak* -tekstin pienenä omakustanteena; julkaisijana oli olevinaan Verikoirakirjat. Painatin teosta 50 kappaletta, ja myin kappaleet ystävileni ja tutuilleni. Yhden kappaleen vaihdoin lounasseteliin. Facebook-tuttavani Janne Järvinen kertoi myöhemmin ostaneensa kirjan muutamalla eurolla tamperelaisesta Lukulaarista, mutta ei suostunut kertomaan, kenelle kappale

oli omistettu. Jonkin verran myin kirjoja myös kirjastoihin, ja sitä oli myynnissä myös Lasipalatsin Kirja kerrallaan -myymälästä, josta ne tosin vuosien kuluttua palautuivat minulle, kun myymälä lopetettiin. Katoavaista on mainen kunnia, jos sitä alun perin on ollutkaan.

Nyt *Outoa huminaa*, *Joe Novak* kuitenkin palaa vielä kerran lukijoiden saataville. Huomasin vuoden 2022 puolella, etteivät kirjastot olleet juurikaan hankkineet Jukka-Pekka Kervisen Putki Kustannuksen julkaisemaa *Älä soita sinivuokoille* -kirjaa kokoelmiinsa, joten päätin kaivaa tekstit vielä kerran naftaliinista ja julkaisista ne uudestaan, nyt kääntöpokkarina, jollaisia olin julkaissut aiemminkin (Mikael X. Messin ja Carlos Caramban *Runkkuloma Rivieralla* sekä Eskil Ylisen *Koronakostaja* ja Mikael Nybergin *Kulkutauti on yksinäinen juttu*). *Outoa huminaa*, *Joe Novak* on tätä julkaisua varten kertaalleen vielä editoitu; valitettavasti jouduin nyt ottamaan maininnan Charles Mansonista pois, koska se ei sopinut tarinan aikaan.

Turussa maaliskuussa 2023

Juri Nummelin

I

Nainen oli soittanut kaksi tuntia aikaisemmin. Hän oli nyyhkinyt puhelimesta ja todennut, ettei tiennyt, kenen muun puoleen kääntyisi. Olin ollut jo hetken ajan sanoa, että Los Angelesin puhelinluettelossa oli tusinoittain muita yksityisetsiviä, mutta sitten pidin suuni. Minähän tarvitsin töitä, varmasti enemmän kuin varakkaammat kollegani.

Muunlaisia ei juuri ollutkaan.

Nainen tuli toimistooni Hollywoodissa. Hänen silmänsä punoittivat ja hänen kädessään oli märkä nenäliina. Nainen takertui siihen kuin se olisi ollut hänen viimeinen nenäliinansa.

“Istukaa, olkaa hyvä”, sanoin.

Nainen vetäisi asiakkaille varattua tuolia puolisen metriä taaemmaksi ja istuutui sille varovasti.

Ei hän ollut hassumman näköinen. Hän oli jossain 25:n ja 30:n välillä, ehkä hiukan yli kolmenkymmenen. Mutta hän oli toivottoman ar-

kipäiväisen näköinen. Vaaleanruskea kävelypuku ja tummanruskea järkevä kokoinen käsilaukka. Kenkien korko oli maltillinen. Liian maltillinen, jos minulta kysytään.

“Mitä asia koskee?” kysyin, kun nainen ei alkanut puhua.

“Minähän sanoin nimeni puhelimesta”, nainen aloitti ihan kuin se olisi selventänyt yhtään mitään.

Olin saanut ylös vain hänen sukunimensä — Fort —, mutta en kehdannut sanoa, etten ollut kuullut naisen etunimeä kunnolla. Kyllä se selviäisi. Nyökkäsin ja pyysin naista jatkamaan.

“Minulla on veli”, nainen sanoi ja hänen kasvonsa vääntyivät taas sen näköisinä kuin hän olisi alkanut uudestaan itkeä.

Avasin työpöytäni yhden laatikon ja vedin esille pakkauksen paperinenäliinoja. Laitoin sen pöydälle ja työnsin sitä varovasti eteenpäin. Nainen tuijotti pakettia kulmakarvat ylhäällä ja sanoi vasta hetken kuluttua: “Ah, kiitos.” Hän tarttui pakettiin vasemmalla kädellään ja joutui vaikeuksiin, kun hänellä oli toisessa kädessä edelleen läpimäräksi niistetty ja pyyhitty kannainen nenäliina. Hän joutui laittamaan sen kä-

silaukkuun ennen kuin pystyi ottamaan yhden paperisen nenäliinan.

“Anteeksi kauheasti tämä minun...” hän sanoi.

“Ei se mitään. Minä olen tottunut”, sanoin, “olen kuin psykoterapeutti monille ihmisille.” Se oli Judithin vaikutusta, samoin kuin nenäliinapakkauksen pitäminen valmiina laatikossa.

“Varmasti”, nainen sanoi. “Olen varma siitä. Teillä on mukavat kasvot.”

Hymyilin epävarmasti. “Sitä ei ole moni sanonut.” Valehtelin. Monetkin naiset olivat sanooneet minulle, että minulla on mukavat kasvot. Ehkä sen takia olikin kestänyt niin kauan ennen kuin olin löytänyt naisen, jota saatoin sanoa rakastavani.

“Niin... teillä oli mukava nimikin. Pidän siitä.” Nainen pyyhkäisi nenäliinalla oikeata silmänsä. “Se on jotenkin pehmeä ja... samalla kova.” Nainen yritti hymyillä urheasti.

Rykäisin hämilläni. “Tuota... rouva Fort, mitä veljestänne?”

“Öh... neiti Fort. Niin, veljeni... Niin, hänen nimensä on Philip Fort. Hän on minun isoveljeni, hän on minua tarkalleen viisi vuotta vanhem-

pi. Me olemme kotoisin Washingtonin osavaltiosta, emme ole aina asuneet Los Angelesissa... tai edes isossa kaupungissa. Minä asuin vähän aikaa Seattlessa ennen kuin muutin tänne Los Angelesiin. Olen asunut täällä vasta vuoden.” Nainen veti ilmaa sisäänsä ja päästi sen ulos nenästään tuijottaen samalla taakseni ikkunasta ulos. Olin jo hetken ajan kääntymäisilläni katsomaan, mitä nainen siellä näki, mutta sitten hän alkoi taas puhua: “Philipin vaimo kuoli reilu vuosi sitten. Syöpään. Se oli pitkä kamppailu. Kun Sylvia kuoli, Philip pyysi minua tulemaan tänne. Hän ei kestänyt yksin.”

“Oliko heillä lapsia?”

Nainen pudisti päätään. “Sylvia... Sylvia sai keskenmenon.” Nainen punastui puhuttuaan niinkin intiimeistä asioista.

“Olkaa hyvä ja jatkakaa”, sanoin itsekini hämilläni.

“Tästä on vaikea puhua.” Nainen pyyhkäisi uudestaan oikeaa silmäänsä. Hän puristi vasemalla kädellään ruskeaa käsilaukkaa. Se näytti siltä kuin se olisi hänen viimeinen turvansa maailmassa. Ehkä se olikin. “Sylvia oli hyvä ihminen, minä todella pidin hänestä...” Nainen hy-

mähti yhtäkkiä. “Tämä ei ole niitä dekkareita, joissa perheessä on jokin suuri salaisuus. Kyllä te niitä varmaan tiedätte, herra Novak, te varmasti luate ammattikirjallisuutta...”

“Ammattikirjallisuutta? Kai niitä sellaiseksi voisi sanoa. Mutta tiedän kyllä, mistä puhutte. Tekin siis luate dekkareita?”

Nainen rykäisi. “Ajankuluksi. Linja-autossa, kun matkustan tapaamaan äitiä. Töitten jälkeen, kun en jaksakaan lähteä elokuviin. Olen pitänyt erittäin paljon Margaret Millarin kirjoista. Ehkä olette lukenut niitä?”

“Olen kyllä, ainakin yhden. Pidin siitä kovasti.”

“Minkä niistä olette lukenut?” Nainen nojautui eteenpäin ja hän päästi käsilaukustaan jonkin verran irti.

“Kuin enkeli.”

“Oi, se onkin erinomainen! Entä oletteko lukenut Dorothy Hughesia?”

“Olen kyllä, mutta... neiti Fort, en ole oikein varma, mitä tällä...”

Nainen nojautui taas taaksepäin ja huiskaisi nenäliinaa pitävällä kädellään ilmaa. Ele näytti anteeksipyytävältä ja hyödyttömältä, se oli niin hauras. “Anteeksi, minun ei pitäisi... olen vain

niin innoissani joskus, kun he kuvaavat tätä maailmaa... Niin, anteeksi, ehkä minun pitäisi pysyä asiassa.”

Minun olisi pitänyt sanoa, että laskuttaisin myös tästä ajasta, mutta en pystynyt. Tapa, jolla nainen oli heilauttanut kättään, sai minut pitämään suuni kiinni. “Olkaa hyvä ja jatkakaa. Veljenne vaimo siis kuoli syöpään? Ja veljenne on ottanut sen raskaasti?”

“Vähintäänkin.” Nainen vetäisi taas ilmaa sisäänsä. “Hän on alkanut katoilla.”

“Katoilla? Hän ei siis ole kadonnut lopullisesti?”

“Ei tietenkään. Silloinhan minä soittaisin poliisille!” Nainen nyhräsi nenäliinallaan sormenpäitään. “Niin tai olen minä soittanutkin. Philip oli kerran kateissa kolme päivää, ja silloin minä soitin. Poliisit tulivat ja kyselivät ja ottivat kaikki tiedot vastaan, mutta sitten Philip tuli takaisin.”

“Ehkä hän on ryyppyreissuilla? Minä olen hakenut monta aviomiestä ja poikaa takaisin ryyppyreissuilta...”

“Ei ei, Philip ei juo!” nainen huudahti.

“Ehkä te ette vain tiedä sitä?”

Nainen pudisti päätään huulet tiukasti kiinni. “Philip ei juo, minä tiedän sen. Hän ei katoa ryyppyreissuille.”

“Mille reissuille hän sitten katoaa?”

Nainen näytti lysähtävän kasaan. “Kun minä en tiedä.”

“Mutta hän on joka kerta tullut takaisin?”

Nainen nyökkäsi. “Eikä hän yleensä muista mitään. Hän vain sanoo, että oli kävelyllä eikä oikein tajua, että häneltä on kadonnut päivä tai kaksi. Yleensä hän on poissa yhden päivän tai yön ja sitten hän tulee takaisin. Kerran hän lähti tiistai-iltana kävelemään ja tuli takaisin keski-
viikkoiltana ja kysyi sitten, mitä tekisin keski-
viikkona.”

“Ja te arvatenkin haluatte, että minä seuraan häntä ja selvitän, minne hän menee?”

Nainen nojautui taas eteenpäin. “Juuri niin! Minä korvaan kaikki vaivanne.”

“Miksi ette itse seuraa häntä?”

“Kyllä minä olen sen verran lukenut dekkareita että tiedän, ettei amatööri selviä sellaisesta hommasta.” Nainen hymyili uudestaan itseironisesti. Se oli ihan viehättävä hymy. “Ja minullakin on työni. Minä itse asiassa tällä hetkel-

lä elätän itseäni ja Filipiä. Hän ei ole pystynyt käymään töissä sen jälkeen kun Sylvia kuoli.”

“Missä olette töissä?”

“Oh...” Nainen punastui lievästi. “Olen sihteerinä yhdessä firmassa. Ei sillä ole merkitystä tässä asiassa.”

“Selvä.” Tein jotain muistiinpanoja pöydällä olevaan paperiin. “Mistä minä voin ruveta seuraamaan Filipiä? Ja minä tarvitsen hänestä hyvän kuvan, mieluummin kaksi. Toittekko niitä, niin kuin pyysin?”

“Kyllä, toin kuvia mukanani.” Neiti Fort avasi käsilaukkunsa. Märkä nenäliina tipahti lattialle. Neiti Fort sanoi “oh” ja kumartui nostamaan. “Anteeksi taas”, hän mutisi, työnsi liinan laukkuun ja kaivoi sieltä kaksi valokuvaa. Hän ojensi ne pöydän ylitse. Kuvista katsoi vakavailmeinen mies, jolla oli samanlainen nenä ja samanlainen pienehkö leuka kuin naisellakin. Hänellä näytti olevan vaalea puku päällään, varmaankin ruskea. Ehkä koko perhe oli ostanut samanlaiset jostain Kennewickin tai Bellinghamin pikku-kaupasta, josta he kävivät ostamassa onkivapan-sa ja ruutupaitansa ja kymmenen paunan jauhosäkkinsä.

Nainen sanoi osoitteensa Culver Cityssä, ja kirjoitin sen ylös. “Minä lähdän yleensä töihin kahdeksaksi, Philip jää melkein aina kotiin...” Naisen ääni murtui. “Hän ei ole pystynyt mihinkään yli puoleen vuoteen. Minä pelkään niin, että hän...” Nainen nyyhkäisi ja alkoi etsiä käsilaukustaan nenäliinaa.

Rykäisin ja työnsin vielä kerran paperinenäliinapakkausta eteenpäin.

“Anteeksi”, nainen sanoi ja jatkoi saman tien: “Kiitos.” Hän otti pakkauksen ja vetäisi sieltä uuden nenäliinan ja pyyhki sillä silmiään ja nenäänsä. “Anteeksi, en minä aina ole tällainen...”

“Minä uskon sen”, sanoin. Voisin viedä teidät syömään, olisin voinut jatkaa, mutta älyisin sentään pysyä hiljaa.

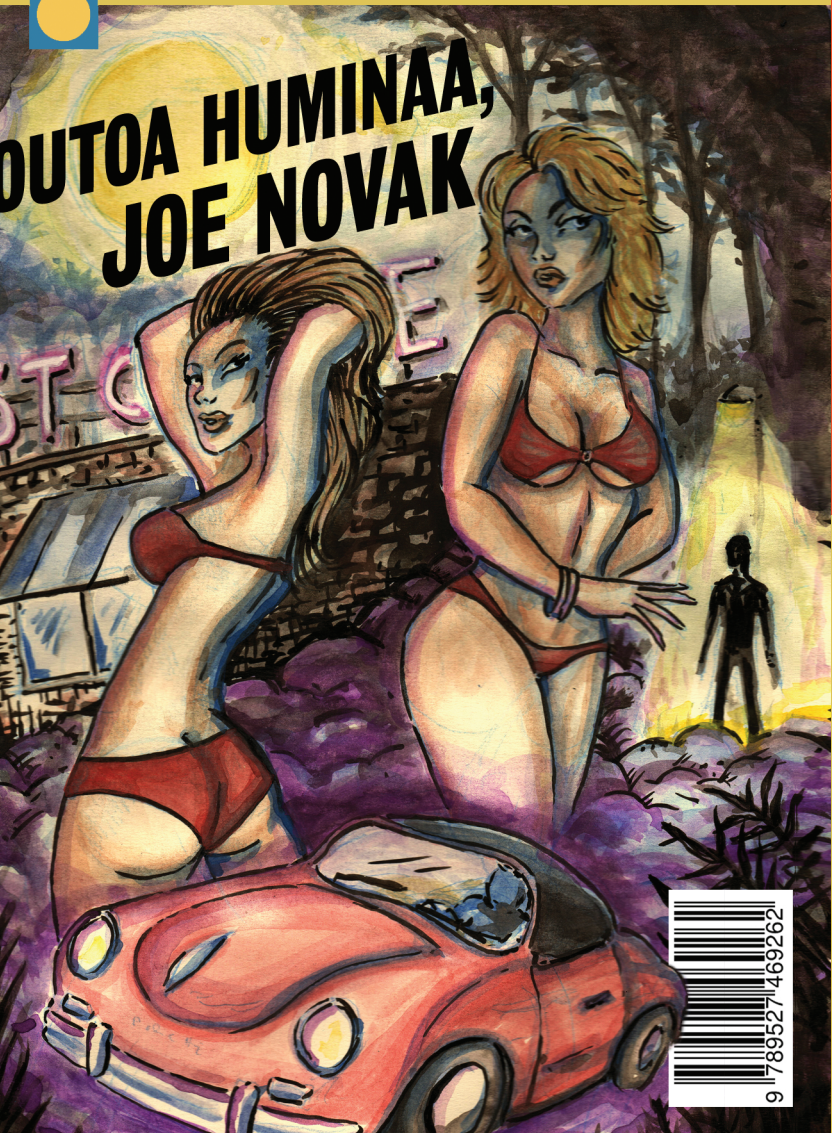
Nainen katsoi minua vaaleanruskeissa silmissään lampaan kiitollinen ilme.

“Minä... minä, tuota, tulen talonne eteen huomennaamulla kahdeksalta.” Ajatus väsytti minua etukäteen. Pelkäsin, että joutuisin istumaan kolme päivää paikoillani ennen kuin Philip Fort päättäisi lähteä edes kävelyllä ulos. “Minä soitan teille, kun olen saanut jotain aikaiseksi.”

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

JURI NUMMELIN

OUTOJA HUMINAA,
JOE NOVAK

9 789527 469262